

Vrijwilligers Palliatieve
Terminale Zorg

Bommelerwaard

MEERJARENBELEID 2017 – 2019

Vastgesteld 28 maart 2017

1. Vooraf

Het voorliggende plan is een vervolg op de beleidsnota 2014-2016. Het geeft meer dan voorheen de ambities weer waar we komende drie jaar aan willen werken en wat de speerpunten zijn die om actie vragen.

Bij het voorliggende plan is in hoofdlijnen aangehaakt bij de koers die in het meerjarenbeleid 2016-2020 van VPTZ Nederland is neergezet (Samen van betekenis in de laatste levensfase).

De missie die VPTZ Bommelerwaard vanaf de start van haar werkzaamheden in 2000 uitdraagt, is onveranderd. In navolging van VPTZ Nederland luidt de missie als volgt:

“ .... aan een ieder in zijn laatste levensfase en diens naasten bieden opgeleide vrijwilligers - daar waar nodig en gewenst – tijd, aandacht en ondersteuning”.

De visie van waaruit dit plaatsvindt, is kortweg samen te vatten in twee woorden: **Er Zijn**.

Een op het oog passief lijkende aanwezigheid..... maar in essentie gaat het om een continu zoeken naar afstemming en afweging. Jezelf terughouden, leegmaken, stil worden en ruimte bieden. Zoeken naar wat er speelt en past. Kijken hoe je handelen – of bewust niet handelen – uitpakt. Openstaan voor de eigenheid van de ander, actief luisteren. Hiervoor is geen standaardprotocol. De cliënt en diens naaste(n) zijn je kompas.

Allereerst gaan we kort in op de ontwikkelingen van de vraag naar inzet van de VPTZ. Vervolgens zoomen we in op de ontwikkelingen in het aanbod van potentiële vrijwilligers. Ook geven we een korte schets van de situatie in de Bommelerwaard waaronder de relaties en netwerken, kansen voor diversiteit, financiering en PR activiteiten. Aansluitend hierop geven we aan welke uitdagingen dit oproept voor de komende drie jaar. In de slotparagraaf staat vermeld wat van deze uitdagingen in 2017 wordt opgepakt en tot welke acties dat leidt (wat, wanneer, door wie?).

2. Ontwikkelingen van de vraag naar inzet van de VPTZ

Er is geen reden te twijfelen dat de regio Bommelerwaard niet in de pas loopt met de landelijke trend van de toenemende (dubbele) vergrijzing. En dat met die vergrijzing ook het aantal overlijdens toeneemt. We denken hier aan overlijdens na een ziekbed ofwel sterfte aan een niet-acute aandoening. De verwachting is dat de vraag naar VPTZ-ondersteuning zal meegroeien. Daarnaast zien wij een toename van mensen met meerdere chronische ziekten (multimorbiditeit). Opvallend is ook een groei van het aantal mensen met dementie. Met andere woorden, niet alleen het aantal potentiële cliënten met een vraag naar inzet van de VPTZ zal toenemen, ook de complexiteit van de vraag zal hiermee in de pas lopen.

Naast deze demografische ontwikkelingen hebben ook beleidsmatige ontwikkelingen hun impact op de vraag naar inzet van de VPTZ. Denk aan de transities in de langdurige zorg. De organisatie en financiering van de zorg worden zo ingericht dat meer verwacht wordt van het eigen sociale netwerk

en van vrijwilligers. De verhouding tussen formele en informele zorg verschuift; beroepsmatige zorg wordt nu meer gezien als aanvulling op het informele circuit in plaats van andersom.

Ook de transitie van intramurale naar extramurale zorg zal naar verwachting leiden tot een grotere vraag naar VPTZ-vrijwilligers. De zorg in verzorgingshuizen wordt afgebouwd; langer thuis wonen is het devies. Het betreft hier een groep mensen waar de zorg complexer is vanwege vormen van dementie of andere chronische aandoeningen. Dit vraagt om een goed samenspel tussen de formele en informele zorg.

De verwachting is dat de komende vijf jaar niet alleen het aantal sterfgevallen toeneemt, ook gaat er een verschuiving in de plaats van overlijden. Volgens het CBS vond in 2012 van de 82.073 niet-acute sterfgevallen bij 36% het overlijden thuis plaats, 22 % in ziekenhuizen, 26% in verpleeghuizen, 9% in verzorgingshuizen en 7% elders (hospices). Naar verwachting zal in 2020 van de 100.000 niet-acute sterfgevallen 44% thuis overlijden, 18 % in ziekenhuizen, 27% in verpleeg- en verzorgingshuizen en 11% elders (Hospices).

In de provincie Gelderland betreft het 10.077 niet-acute sterfgevallen. Niet duidelijk is of bovengenoemde percentages 1:1 kunnen worden doorgetrokken. Voor de beide gemeenten in de Bommelerwaard zijn wel het totaal aantal sterfgevallen bekend, maar niet het onderscheid tussen acuut en niet-acuut. Niettemin zijn bovengenoemde percentages indicatief dat er een toename te verwachten is van het aantal sterfgevallen in de thuissituatie.

3. Ontwikkelingen in het aanbod van potentiële vrijwilligers

De vergrijzing brengt niet alleen meer potentiële cliënten met zich mee, maar ook meer potentiële vrijwilligers. Vrijwilligers worden immers vaak gevonden onder oudere mensen, met name vrouwen. Deze verwachte groei wordt echter getemperd door de stijgende pensioenleeftijd en de groeiende arbeidsparticipatie van vrouwen. De toekomstige VPTZ-vrijwilliger zal naar verwachting ouder zijn dan nu het geval is. De hogere arbeidsparticipatie van vrouwen zorgt er mogelijk voor dat er minder vrouwen van middelbare leeftijd tijd hebben om naast hun arbeid en mantelzorgtaken nog vrijwilligerswerk te doen. En als de keuze voor vrijwilligerswerk is gemaakt, is het de vraag of het aantal uren vrijwilligerswerk op het huidige niveau kan blijven. Het gemiddeld aantal uren per vrijwilliger is in de thuissituatie duidelijk lager dan in hospices; dit hangt samen met de aard van de ondersteuning. Gemiddeld genomen komt het aantal uren in de thuissituatie neer op 59 uur per jaar. (VPTZ Trendrapport 2014)

Daarnaast blijft een vrijwilliger (landelijk gezien) op dit moment ongeveer 8,5 jaar actief bij de VPTZ-organisatie. Het is onduidelijk of de duur van het “vrijwillig dienstverband” op dit niveau kan blijven. Vanwege de gemiddeld hogere leeftijd van de vrijwilligers is het ook mogelijk dat vrijwilligers minder lang vrijwilliger blijven dan nu het geval is.

Nieuwe vrijwilliger

Er zijn ook veranderingen te bespeuren bij vrijwilligers zelf. In de Toekomstagenda informele zorg en ondersteuning is sprake van de vrijwilliger ‘nieuwe stijl’. De nieuwe vrijwilliger wil zich meer dan voorheen (persoonlijk) kunnen ontwikkelen in het vrijwilligerswerk, wil de tijdsbesteding duidelijk

inperken (heldere afspraken over de hoeveelheid tijd), wil niet alleen wat geven maar verwacht ook wat terug te krijgen (waardering, loopbaan-perspectief), wil eerder kortlopende activiteiten en projecten doen dan functies vervullen en wil zijn of haar specifieke kwaliteiten kunnen inzetten.

Hier liggen kansen voor de VPTZ-organisaties; zij zetten juist al sterk in op persoonlijke ontwikkeling en geven veel terug aan vrijwilligers. Ook kunnen VPTZ-organisaties inspelen op vrijwilligers die specifieke kwaliteiten willen inzetten, bijvoorbeeld rond PR, fondsenwerving, administratie of ruimte bieden op projectbasis iets aan de organisatie bij te dragen.

Echter, geringe commitment aan de organisatie en minder beschikbare uren voor het werk zijn lastige factoren, aangezien de organisaties veel investeren in vrijwilligers en de aard van het werk vraagt om het kunnen opbouwen van een vertrouwensband binnen de vrijwilligersgroep en met de coördinator.

Toenemend bewustzijn rond sterven en kwetsbaarheid

Er is een toenemende aandacht te constateren voor kwesties rond sterven en kwetsbaarheid. Zie de vele burgerinitiatieven en maatschappelijke organisaties die actief zijn rond bewustwording van de (wensen over de) laatste levensfase. Ook de media laat zich niet onbetuigd. Naast de discussies over euthanasie en palliatieve sedatie is nu maatschappelijk de discussie opgeroepen over de betekenis van 'voltooid leven'. Als VPTZ-organisatie nemen wij hier geen standpunt over in, maar een luisterend oor in wat de ander daarover bezighoudt, is op zijn plaats.

De toenemende aandacht voor het levenseinde kan met zich meebrengen dat meer mensen belangstelling krijgen voor dit bijzondere werk. Zeker als VPTZ de kansen weet te grijpen om hierbij aan te sluiten en kenbaar te maken wat de inzet van de vrijwilliger voor de cliënt en diens naaste(n) kan betekenen. Het boekje 'Daar doe ik het voor' biedt belangrijke aanknopingspunten met voorbeelden van vrijwilligers voor wie de betrokkenheid bij de laatste levensfase veel betekent voor hun persoonlijke ontwikkeling en groei.

4. Relaties en netwerken

De samenleving draait om relaties en netwerken. Dat geldt ook voor alle organisaties die actief zijn in het speelveld van zorg en welzijn, formeel en informeel, professioneel en vrijwillig. Dat neemt niet weg dat een kritische kijk op netwerken geboden is. Netwerken is geen doel op zich maar een logische stap om op het juiste moment het goede antwoord te geven op wat de cliënt en diens naaste vraagt. Als netwerken bijdraagt aan zorg op maat verdient het zich meer dan terug.

Aan een goede werkrelatie met de professionele zorgaanbieders hechten wij veel waarde. Belangrijke verwijzingsbronnen zijn de Stichting Thuiszorg en Maatschappelijk werk Rivierenland (STMR) en Buurtzorg. Opmerkelijk is wel dat de aanvragen vanuit Buurtzorg in aantal duidelijk achterblijven bij die van de STMR. Dit kan een gevolg zijn van beleid bij Buurtzorg om de (24 uren) zorg uit eigen kring te leveren, desnoods van buiten de directe regio. Een aandachtspunt om hierover in gesprek te gaan en te blijven.

De huisartsen verwijzen mondjesmaat hoewel het niet schort aan de naamsbekendheid van de VPTZ.

De contacten met het Jeroen Bosch Ziekenhuis (dienst maatschappelijk werk / transferverpleegkundige) lopen naar tevredenheid.

Wij participeren al jaren in het Netwerk Palliatieve Zorg 's Hertogenbosch-Bommelerwaard. Deelname aan dit netwerk draagt bij aan (h)erkenning, positieve beeldvorming en positiebepaling van de VPTZ binnen de keten van aanbieders in de palliatieve zorg. De samenwerking met het Netwerk PZ ervaren wij als zeer positief; er zijn mooie voorbeelden van samenwerking met ketenpartners die navolging verdienen. We zetten deze lijn voort.

Samenwerking met VPTZ-organisaties in de omliggende regio

De samenwerking is vooral gericht op afstemming van praktische werkafspraken waar de dagelijkse uitvoering om vraagt. De coördinatoren hebben onderling contact over gemeenschappelijke thema's en activiteiten en waar nodig wordt een beroep gedaan op menskracht uit de regio om elkaars tekorten op te vangen. Het betreft hier de contacten met de VPTZ-organisaties in Den Bosch en in Rivierenland (vooral Geldermalsen en Tiel e.o.). In de praktijk verlopen deze contacten tot volle tevredenheid dus het devies is dan ook: houden zo!

Met de collega-organisaties in Rivierenland hebben we tweemaal per jaar een informeel voorzittersoverleg om elkaar op de hoogte te houden. Daar komt net zoveel uit als dat er ingebracht wordt. Het is informatief maar vrijblijvend. De samenstelling is over de hele linie recentelijk gewijzigd. Wellicht een aanleiding om er meer structuur in aan te brengen omwille van het rendement.

Tweemaal per jaar vinden op initiatief van het Landelijk Steunpunt VPTZ regiobijeenkomsten plaats over actuele landelijke ontwikkelingen in de zorg (transities) en wat dit betekent voor de (financiering) van de lokale afdelingen. Denk aan thema's als kwaliteit, registratierapportage, communicatie, positiebepaling en netwerken. Wij volgen deze ontwikkelingen nauwgezet in de bijeenkomsten van regio Zuid.

De contacten met het Landelijk Steunpunt ervaren we als prettig en constructief. We weten elkaar te vinden en houden de lijntjes kort. We raadplegen de Kennisbank en volgen via de website de laatste ontwikkelingen.

Regionale / Lokale netwerken

Er is veel in beweging in het speelveld van zorg en welzijn, zowel landelijk, regionaal als lokaal. Mee bewegen in netwerken die er voor ons toe doen en zichtbaar maken dat wij 'Er zijn' is een blijvend aandachtspunt.

Kijkend naar de specifieke aard van het werk van de VPTZ, voor een specifieke doelgroep, moeten we keuzes maken in welke netwerken wij van betekenis kunnen zijn. Zichtbaar zijn in sociale wijkteams / gebiedsteams binnen de regio is een voorbeeld. Afstemming met een activiteit als Steun bij Verlies van Humanitas Bommelerwaard is een ander voorbeeld.

Periodiek vindt overleg plaats met de Nederlandse Patiënten Vereniging (NPV), afdeling Bommelerwaard. De NPV is ook actief in de vrijwillige terminale zorg. Dit overleg is bedoeld om af te

stemmen en elkaar bij te staan waar mogelijk. De realiteit is dat wij samen uit dezelfde vijver vissen en de vraag vanuit met name de westelijke kant van de Bommelerwaard achterblijft.

5. Kansen voor diversiteit

Hoe 'anders' is zorg in allochtone gezinnen?

Etnisch diverse zorg staat nog steeds in de kinderschoenen. Wat uit de nog spaarzame opgedane ervaringen opvalt, is hoeveel herkenning mensen met verschillende afkomst en levensovertuiging tegenkomen bij de zorg van een stervend familielid. Herkenning in emoties, in de wensen naar hulpverleners zoals sensitiviteit, empathie, ruimte voor eigen handelen, begrip en respect. Rituelen die rond het sterven worden uitgevoerd kunnen verschillen. Maar men vindt elkaar in de wens dat hulpverleners respectvol met deze rituelen omgaan en daar ruimte voor bieden.

Interculturele palliatieve zorg bestaat eigenlijk niet. Het is niets meer en minder dan verantwoorde palliatieve zorg binnen een omgeving die door diversiteit wordt gekenmerkt. En dat geldt ook voor de Bommelerwaard.

De ervaring leert ons dat dit een moeizaam proces is; contacten met allochtone sleutelpersonen en allochtone zelforganisaties hebben nog niet geleid tot concrete perspectiefrijke acties. We kiezen ervoor om nu eerst via de eerstelijnszorg (huisartsen, STMR en buurtzorg) bij hun contacten met allochtonen huishoudens een ingang te krijgen om het aanbod van de VPTZ bespreekbaar te maken. Gebleken is dat inzet van vrijwilligers in de laatste levensfase in allochtone kringen onbekend is en met wantrouwen wordt benaderd. Voor hen is naast de zorg van de familie de professionele zorg van artsen en verpleegkundigen bespreekbaar; iets anders is er voor hen niet; geschoolde vrijwilligers blijven vrijwilligers.

6. Beschikbaarheid menskracht

Continuïteit in menskracht, zowel onder de uitvoerend vrijwilligers, de coördinatie en binnen het bestuur gaf jarenlang een vertrouwd en stabiel beeld van de organisatie. Daar is nu beweging in gekomen. We gaan de nieuwe beleidscyclus in met een nieuwe voorzitter en een nieuwe coördinator, respectievelijk de derde en de tweede sinds de start van de VPTZ Bommelerwaard 18 jaar geleden.

De coördinerende werkzaamheden zijn nog eens onder de loep genomen en verdeeld; deels samen met twee vrijwilligers die de algemeen coördinator assisteren, deels samen met de secretaris waar het communicatie en PR betreft. Dit alles om de kwetsbaarheid te reduceren en de voortgang te borgen. We houden de vinger aan de pols.

Het bestand aan uitvoerend vrijwilligers vergrijsst. Jongere vrijwilligers zijn vaak ook elders in het arbeidsproces actief of op zoek naar betaald werk. Zij kiezen naar verloop van tijd ander werk. Niet omdat het vrijwilligerswerk hen niet meer bevalt, wel omwille van meer financiële zekerheid.

Aandachtspunt is vooral de inzet in de nachtelijke uren; daar is de bezetting met het verloop in de afgelopen maanden kwetsbaar geworden.

Wat medewerkers kan binden en boeien aan de organisatie is door hen aan te spreken op hun kwaliteiten en interessevelden. Dat geldt voor alle niveaus; van uitvoerend vrijwilliger tot bestuurlijk vrijwilliger. Het verdelen van werkzaamheden over diverse aandachtsvelden die medewerkers aanspreekt, werkt stimulerend, enthousiasmerend en inspirerend over en weer.

7. Kwaliteit

We hechten veel betekenis aan ‘professionele’ inzet van onze vrijwilligers. Scholing is dan ook een permanent aandachtspunt. Alle vrijwilligers maken gebruik van het opleidingstraject dat vanuit het landelijk steunpunt wordt aangeboden. Daarnaast vinden inhoudelijke bijeenkomsten plaats over thema's die het werk raken en herkenning en inspiratie oproepen. Ook ontspanning en teambuilding dragen bij aan kwaliteit en aan het zich verbonden voelen aan het samen invulling geven van het “Er zijn” .

Ook voor coördinatoren is er een gevarieerd trainingsaanbod van beginners en gevorderden, opgezet vanuit het Landelijk Steunpunt dan wel geïnitieerd vanuit regionale netwerken. Wij stimuleren deze scholingsmogelijkheden omdat deze investering zichzelf terug verdient.

Ook bevelen wij het trainingsaanbod voor de bestuurlijk vrijwilligers aan. Het is goed om stil te staan bij en te reflecteren op de vraag wat het vandaag de dag betekent om een organisatie met (geschoolde) vrijwilligers aan te sturen.

8. Financiering

Tot op heden kan VPTZ Bommelerwaard terugvallen op de landelijke subsidieregeling palliatieve terminale zorg van het ministerie van VWS. Het gaat hierbij om een tegemoetkoming in de salariskosten van de coördinator, de opleidingskosten voor met name de vrijwilligers, onkostenvergoedingen en verzekeringen voor vrijwilligers. De hoogte van de subsidie wordt vastgesteld op basis van het aantal inzetten in de laatste drie jaren. Er wordt gewerkt aan een nieuwe Regeling Palliatieve Zorg 2017. De voortuizichten zijn dat er vanaf 1 januari 2017 landelijk twee miljoen euro extra beschikbaar komt voor vrijwilligers die ondersteuning bieden bij palliatieve zorg. Hierdoor ontstaat vanaf 2017 ruimte waardoor VPTZ-vrijwilligers niet alleen actief zijn bij de mensen thuis of in hospices, maar in de gehele intramurale zorg zoals in verpleeg- en verzorgingshuizen.

Daarnaast is vanuit het ministerie een ophoging van het beschikbare bedrag in het vooruitzicht gesteld. Het tarief per instelling is na de laatste verhoging in 2013 al drie jaar achtereen gedaald. Om dit te compenseren is een jaarlijkse verhoging met 3% genoemd. Deze verhoging hangt samen met de verwachte stijging van het aantal overlijdens met 1,5 % per jaar (CBS). Het ministerie is voornemens het aantal gevallen en settings waarin vrijwilligers worden ingezet de komende jaren uitgebreid kan worden.

We kunnen constateren dat de toegevoegde waarde van de inzet van vrijwilligers niet alleen herkend en erkend wordt, maar ook doorwerkt in het beleid van de overheid.

De financiële situatie van de organisatie toont de afgelopen jaren een stabiel en gezond beeld. We hebben een reserve kunnen opbouwen om de continuïteit te kunnen borgen voor de eerstkomende drie jaar. Spontane donaties hebben hier mee aan bijgedragen. Daar zijn we trots op maar dat schept ook verplichtingen.

Het is van belang om de vinger aan de pols te houden. In het voorjaar 2017 zijn er verkiezingen voor de 2e kamer en moeten we rekening houden met een nieuw kabinet met andere beleidsaccenten.

We komen voor hogere kosten te staan; coördinatiekosten, hogere eigen bijdrage aan training en scholing van medewerkers, afdracht aan het Landelijk Steunpunt voor facilitaire ondersteuning e.d.

Het is zoeken naar een goede balans; enerzijds het benutten van de kracht een gezonde en stabiele financiële basis te hebben, anderzijds alert te zijn en te blijven op alternatieve financieringsbronnen. Hoewel de noodzaak van fondsenwerving op dit moment niet dringend lijkt, is waakzaamheid op dit punt geboden.

Stichting Vrienden Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg Bommelerwaard

Al vele jaren is er een stichting Vrienden van de VPTZ Bommelerwaard. De stichting heeft tot doel het werk van de VPTZ te steunen door het verzamelen van extra gelden. De extra te verkrijgen financiën zijn exclusief bestemd voor het werk van vrijwilligers, zoals:

- ✓ een speciale dag voor de VPTZ-vrijwilligers;
- ✓ extra scholing voor de vrijwilligers, zo dat zij hun vrijwilligerswerk zo professioneel mogelijk kunnen doen;
- ✓ de aanschaf van relevante literatuur, die betrekking heeft op de uitoefening van de taken van de vrijwilliger en/of die betrekking heeft op het (begeleiden bij het) levenseinde van de mens;
- ✓ kosten voor sprekers die als extra educatie kunnen worden gezien.

Het bestuur van de stichting bestaat uit Letty Hoeve, Jos van der Wedden en Rob Blatter (voorzitter).

9. PR activiteiten

In deze netwerk samenleving is PR een niet weg te denken aandachtsgebied. Een zich herhalende boodschap waar we voor staan en waarin wij ons van andere aanbieders onderscheiden, is een investering die zich terug verdient. Op dit moment kunnen we constateren dat VPTZ Bommelerwaard zich goed op de kaart heeft gezet. Het devies is dan ook: niet indutten maar alert blijven en zoeken naar ingangen om onze missie en visie uit te dragen voor groepen mensen die we nu te weinig of nog niet bereiken.

10. Uitdagingen voor de komende drie jaren

Wanneer we ontwikkelingen van de vraag en het aanbod uit paragraaf 2 en 3 terughalen ligt het voor de hand prioriteit te geven aan de volgende actiepunten:

1. **Permanente aandacht voor werving van vrijwilligers**

Werving enerzijds via de gebruikelijke kanalen in de regionale bladen en vacaturebank bij de Stichting Welzijn Bommelerwaard, anderzijds via gerichte benadering van netwerken binnen de Vrienden van VPTZ, donateurs en mantelzorgers die zelf ervaring hebben gehad met ondersteuning van de VPTZ.

Het betreft hier vrijwilligers voor hulp overdag en voor waken in de nachtelijke uren.

2. **Gerichte werving van jongere vrijwilligers (tussen de 45- 60 jaar).**

Dit bevordert een evenwichtige samenstelling van het team vrijwilligers met uiteenlopende ambities en kwaliteiten; aanwas van 'de nieuwe vrijwilliger' zet nieuwe deuren open waarbij ook meer een beroep kan worden gedaan op andere, kortstondige activiteiten die ondersteunend zijn voor de VPTZ. denk aan PR, fondsenwerving, administratie of een tijdelijke klus.

3. **Permanente aandacht voor binding van vrijwilligers**

Naast persoonsgerichte, individuele ondersteuning van de vrijwilliger met een divers aanbod van scholingsfaciliteiten is het kunnen deelnemen aan teambijeenkomsten met zowel een lerend als een ontspannend karakter bevorderlijk voor de band met de organisatie en daarmee voor de continuïteit.

Ook individuele voortgangsgesprekken met de vrijwilligers door de coördinator en de vertrouwenspersoon samen hebben een bindend effect. Wij denken aan een frequentie van 1 x per 2 jaar.

4. **Gerichte aandacht voor stervenden met vormen van dementie**

Dementie is een in omvang snel toenemend ziektebeeld waar wij niet omheen kunnen; zeker nu ook meer mensen met dementie langer thuis blijven.

Dit moet een vast onderdeel worden in het bijscholingsprogramma van vrijwilligers en coördinatoren. Voor alle duidelijkheid, het betreft hier dementerenden in hun terminale fase van het leven.

5. **Op zoek naar kansen voor diversiteit**

We hebben geleerd dat de weg via allochtone sleutelpersonen en allochtone zelforganisaties moeizaam verloopt. We kiezen voor een aanpak waarbij we via de eerstelijnszorg in contact komen met allochtone huishoudens om het aanbod van de VPTZ bespreekbaar te maken. Kleinschalig opbouwen en al lerende het traject aanscherpen. Ook hier zal in het bijscholingsprogramma ruimte voor worden ingebouwd.

6. **VPTZ-inzet in verpleeg- en verzorgingshuizen**

Dit is op zich niet nieuw maar het krijgt nu een extra impuls met een nieuwe samenwerkingsovereenkomst die BrabantZorg en de VPTZ Bommelerwaard zijn aangegaan onder het mom van 'Laat niemand in eenzaamheid sterven'. Een viertal verpleeg- en zorgcentra hebben ingestemd ervaring op te bouwen met de specifieke expertise van de geschoolde VPTZ vrijwilligers. Na een jaar worden de ervaringen geëvalueerd. Vanaf 1 januari 2017 wordt de inzet van de VPTZ vrijwilliger ook meegeteld in de subsidie van de VPTZ wat een extra impuls biedt om deze nieuwe koers kansrijk te maken.

7. Relaties met professionele zorgaanbieders onderhouden.

De nadruk op de informele zorg is sterk toegenomen; de professionele zorg is nu eerder aanvullend op de informele zorg geworden dan andersom. Een goed samenspel tussen formele- en informele zorgaanbieders is geboden. Wij hechten eraan om minimaal eenmaal per jaar een gesprek aan te gaan met de verwijzers uit de 1e en 2e lijnszorg.

8. Voortzetting en aanscherping PR-activiteiten

We stellen voor de PR activiteiten zoals aangegeven in de vorige beleidsnotitie voort te zetten dan wel aan te scherpen. We denken hierbij aan:

- ✓ Iedere week een advertentie in weekblad *Ronduit* (West-Bommelerwaard);
- ✓ Elke twee weken in weekkrant *Het carillon*;
- ✓ Website verwijzing in de telefoongids;
- ✓ Alle medewerking van weekkrant *De Toren*, *Het Kontakt* en *Het Carillon* bij activiteiten;
- ✓ Eenmaal per jaar een herinnering naar de thuiszorg;
- ✓ Eenmaal per jaar een herinnering naar verpleeg- en zorgcentra;
- ✓ Presentaties waar nodig en gewenst bijvoorbeeld bij Humanitas, Zonnebloem, charitatieve instellingen, ouderenorganisaties;
- ✓ Bij de WMO-markt geven we aan alle uitnodigingen gehoor;
- ✓ Op de gemeentesite staan we onder terminale zorg en vermelding in de Bommelerwaardgids;
- ✓ Om het jaar een nieuwsbrief met de Vrienden VPTZ;
- ✓ Om het jaar organiseren we een minisymposium ;
- ✓ Deelname aan netwerkbijeenkomsten op initiatief van sociale wijkteams/gebiedsteams (afhankelijk van doel en agenda).

11. Tot slot

Bestuurssamenstelling

De samenstelling van het bestuur en de coördinatoren ziet er per 1 januari 2017 als volgt uit:

Voorzitter:	Wim Hoven
Secretaris:	Leny Merks
Penningmeester:	Ans Nettenbreijers

Algemeen bestuurslid: Hans van den Bosch (tevens vertrouwenspersoon)

Algemeen bestuurslid: Hedy Reniers

Algemeen Coördinator: Sabine van Pelt

Assistent coördinator: Tiny Rijken

Assistent coördinator: Ada van der Pol